

Ýurdumyzyň zehinli ýaşlaryny ýüze çykarmak maksady bilen, Ylymlar güni mynasybetli «Zaman-Türkmenistan» gazetiniň redaksiýasy we Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňeşi tarapyndan döredijilik bilen meşgullanýan orta hünär we ýokary okuw mekdepleriniň talyp ýaşlarynyň arasynda geçirilen

«TALYP YLHAMY»

DÖREDIJILIK BÄSLEŞIGINIŇ ÝEŇIJILERI

Tel.: (+99312) 28-14-05

zaman_turkmenistan

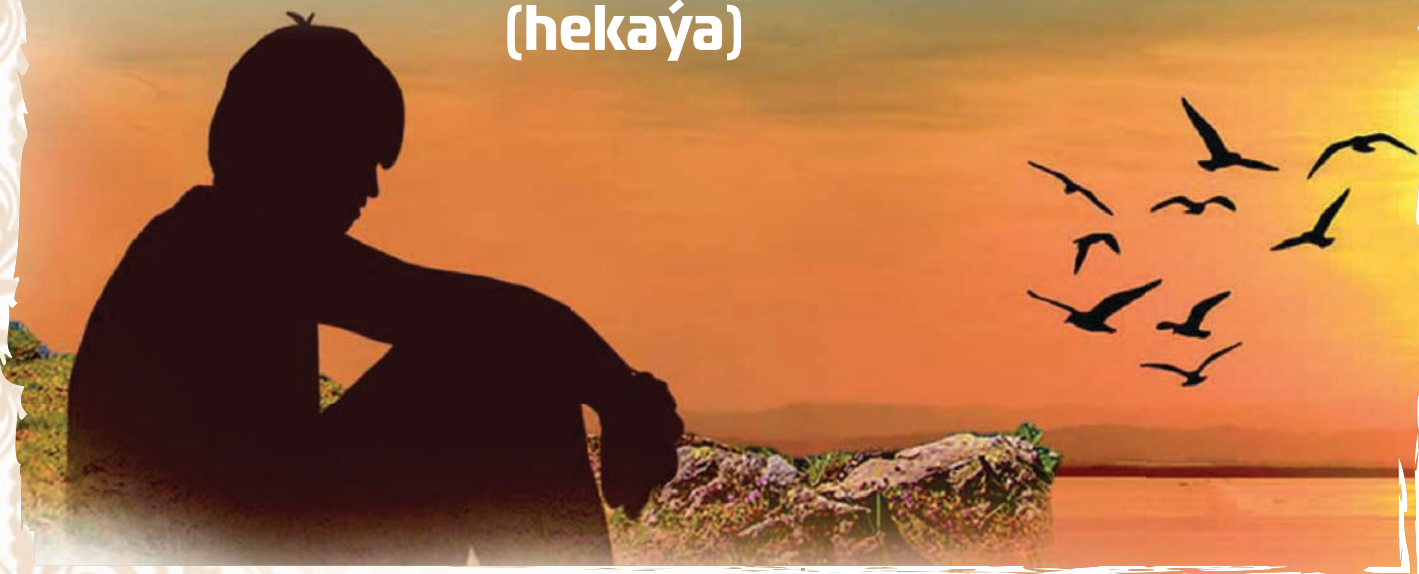
mail: info.zamanturkmenistan@gmail.com

web-site: www.zamanturkmenistan.com.tm

ÝITGINIŇ SƏSI...

(hekaýa)

Howlynyň ortasynda gülläp oturan alma agajynyň astynda eneli-ogul biri-birine garylyp, baharyň mähirli howasyndan dem alýardylar. Ýer ýüzüne bahar paslynyň jylawlap gelen ýaşyl öwüşgini ýürekleri mylaýymlyk bilen sypalap geçýärdi. Çaga gülküsi bilen enäniň mähirli sesi utgaşyp, howluda iň owadan nagmany döredýärdi.

— Balam, uly adam bolanyňdan soň seni dünýäniň aladalary gurşap alar. Emma sen nirdе bolsaň-da, ýüregim hemişe seniň ýanyňda bolar. Men saňa hemişe dileg ederin...

Azat bu sözleriň gymmatyny, içinde gizlenen söýgini we mähri çaga akly bilen doly aňlap bilmeýärdi. Ol diňe ejesiniň ysyndan, saçy sypalanýan duýgusyndan lezzet alyp, baharyň ýakymly howasyna garyşyp gök asmana seredip ýatyrdy. Dünýä onuň gözünde giňdi we täsindi,

arzuwlary bolsa çäksizdi. Bu dar howly onuň arzuwlaryny çäklendirýärdi, beýik arzuwlary bolsa onuň köňlünde joşgunly tomus ýaly möwç alýardy.

Ýyllar ýyldyrym tizligi bilen geçdi. Azat ilki orta mekdebi, soňra uniwersiteti tamamlap, uly şäheriň derdine goşuldy. Indi her gün aladaly, her gün hereketli. Ejesiniň gujagy, mähri, mylaýymlygy — bularyň hemmesi telefon ekranlarynda, gysga gepleşiklerde jemlendi.

— Eje, men işde. Soň gürleşeli...

— Bolýar, balam. Özüňe gowy seret.

Azat her gezek «soň» diýýärdi — haçan soň? Azat muny oýlap görmändi. Ol öz wagtyny hepdeläp, aýlap yza süýşürýärdi. Ýöne wagta garşy hiç kim ýeňiş gazanyp bilmeýärdi. Günleriň birinde, garaşylmadyk bir gije telefonyň sesine ukudan oýananynda, ol özüniň iň eziz adamlar

rynyň birini ýitirjegini aňlamaýardy.

- Azat... – pyşyrdynyň sesinde agy bardy.
- Inim? Näme boldy?
- Ejemiziň... ýagdaýy...

Bu sözleriň yzy üzüldi. Soň hiç ses gelmedi. Hiç zat gerek hem däl. Hemme zat düşnükli. Azat ejesiniň agy ýagdaýy baradaky habary alan dessine ertesi gün haýal etmän, irden uçar bilen obasyna dolandy. Uçarda wagty penjireden daşary bakyp, çagalyk döwüründäki gülläp oturan alma agajynyň aşagyn-da ejesi bilen geçiren gününü göz önüne getirdi. Azat üçin ejesiniň sesi indi diňe ýatlama bolup galjakdy.

Howlynyň gapysyndan giren badyna sessizlik ony gurşap aldy. Öýde adam kändi, ýöne hiç kimden ses çykmaýardy, töwerek sowukdy. Kakasy dymyp otyrdy. Inisi bolsa Azatdan gözünü gizleýärdi. Azat bir pursat dymyp, soňra:

- Ejem niredi? – diýip ýüzlendi.

Inisi gözlerini ýaşdan dolduryp:

- Ejem indi biziň ýanymyzda däl... – diýip, jogap berdi.

Bu sözüň manysyna düşünmek üçin sekunt, kabul etmek üçin ýyllar gerekdi. Şol pursat Azadyň gözünde hemme bolup geçen pursatlar bir demde janlandy. Içi-içine sygman, öýleriniň otaglaryna aýlanyp başlady. Otaglaryň içi boşdy. Emma otaglaryň her bir burçunda ejesiniň ysy bardy. Diwaryň ýüzündäki suraty, stoluň üstündäki çay kasesi, gapydan asylgy duran köýnegi... her zat ejesini ýatladýardy. Ýöne ejesi hiç ýerde ýokdy. Her bir otaga ýatlama bilen girýärdi. Öýüň her böleginde ejesiniň sesini eşidýän ýaly bolýardy:

- Balam, men saňa hemişe dileg edýärim...

Azat otaglaryň birinden ejesiniň köneje tele-

fonuny tapdy, eline alyp ekrana basdy. Ekran garaňkylykda ýagtyldy. Telefonda soňky ýazgylar bardy. Jogapsyz galan ýazgylar: «Gowumy ýagdaýlaryň, balam?», «Men seni alada edýärim», «Sagaman işle, balam!». Azat indi olara hiç haçan jogap berip bilmejegine düşüňärdi. Bu zatlar hakykat bolup, onuň ýüzüne urýady. Söýgüden doly bu sözler indi onuň diňe gulagynda ýaňlanýardy.

Ertesi gün Azat ejesiniň mazarynyň başyna bardy. Gar ýagýardy, garyň her bir uçguny göýä, bu hakykatyň ýer bilen gök arasyndaky sessiz şaýadydy. Ol ejesiniň ady ýazylan mazar daşyny gujaklady. Bu daşyň astynda bir dünýä ýatyrady. Ol dünýä ejesiniň mähri bilen dörän dünýädi. Azat elini topraga goýdy. Toprakdan ýylylyk geldi. Ol ýylylyk ýüregine aralaşyp, gözýaş bolup daşyna çykdy. Şol wagt gar bilen bile sessiz şemal öwürýärdi. Ol şemal ejesiniň ogluna bolan söýgi doly sözlerini ýetirýän ýalydy:

- Men saňa hemişe dileg edýärim...

Azat başyny galdyryp, asmana seretdi. Gar heniz hem ýagmasyny dowam edýärdi. Howa näçe sowuk bolsa-da, gar nähili penjeläp ýagsa-da, ýüregindäki ody söndürüp bilmeýärdi. Emma Azat ýüregindäki ody söndürmegiň hötdesinden gelmelidi. Sebäbi ejesi oňa nira gitse-de, hemişe ýanynda boljagyny aýdypdy. Çünki ene mähri hiç haçan ýitmeýär. Ol diňe keşbini üýtgedýär...

Bagtyýar GURBANBERDIÝEW,
Türkmenistanyň İçeri işler ministrliğiniň
institutynyň talyby.

Wepanyň futbola bolan yhlasy çeniň-çakyň dälidi. Onuň üçin durmuş – futbol, futbol bolsa, durmuşdy.

Ajap gelneje bilen Nazar aga körpe ogullarynyň top depmäge bolan höwesiniň bärei-bärde durmaýanyna öýüň penjiresini döwdürensoňlar, hasam ynandylar. Howluda ýeke özi futbol oýnap ýören Wepanyň, garşysynda iň bolman, onuň depen topuny saklap biljek biri bolandygynda aýnada döwülmezdi, Wepa-da käýelmezdi.

Nazar aga aýna döwlen gününüň hut ertesi ogluny etrapdaky sport merkezine eltdi-de, futbol gurnagyna adyny ýazdyryp gaýtdy. Şol gün Wepanyň durmuşynda iň bagtly gün boldy. Şol bagtly günden gözbaş alan begençli wakalaryň hatary barha uzap, Wepanyň diňe etraba ýa we laýata däl, eýsem tutuş ýurda meşhur futbolçy bolup ýetişmegine getirdi.

Wepa söýgüsini tapyp berenem top boldy. Hawa, gönüden-göni top. Etrapdaky mekdepleriň arasynda geçirilen futbol ýaryşynyň gyzgalaňly gidip duran pursadynda meýdançadan uçup diýen ýaly çykan topy almaga ылgap baran Wepanyň gözi ýanyodada sülüräp duran gyza düşende tutuş endamy gowşap gitdi. Ol ýerden topy alyp gaýdanam bolsa, göwresinde nämedir bir zadyň kemeledigini duýdy. Hakykatdan-da, Wepa ol ýerden topy alyp, deregine ýüregini goýup gaýdypdy.

Wepanyň şol töwereklere irginsiz aýlanmagy bilen näbelli gyzyň kimdigi bilindi. Ýörite orta lukmançylyk mekdebiniň talyby Gözel Wepanyň kalp derdiniň lukmanyna öwrüldi. Iki ýaş juwanyň söýgüsi hut dessanlardaky ýaly owadandy. Yzygiderli türgenleşiklerden galmaýan, sagdyn durmuş ýörelgesini berk tutup ýören syrdam bedenli ýigit uzyn boýly, ak ýüzli Gözel

diýseň, Gözel gyz bilen bile ýöräp gelýärkä dagy, bularyň biri-birine mynasypdygyny diýip, ýüzüne sylaýmalydy. Ýöne dessanlardaky söýgülileriň aralaryna hökman bir böwediň düşüşi ýaly, Wepa bilen Gözeliň hem arasyna çöp düşdi. Dogrusyny aýtsaň-a, ol düşen çöpem dälde-de, topdy...

- Wepa, bagyşla welin, sen top depip, şondan çörek iýjek bolýarmyň? Futbol, diňe bir güýmenje ahyry? Barjak bolýan oglanyň näme kâr edýär diýseler, «gowy edip top depip bilýär» diýeýinmi? - diýip, näzijek sesi bilen iňňirdä başlaýan Gözel Wepanyň dünýäsini daraldyp goýýardy. Ol gyza dünýä futbolundan dürli mysallary getiribem, maksadyny düşündirip bilenokdy. Bekhem, Messi, Ronaldu... Wepa bularyň ählisini gaýybana kömege çagyryp, gyza futboluň ýönekeý bir oýun dældigini düşündirjek bolýardy. Emma o-da başa baranokdy.

Arzuwy sebitdäki iň akyllý şäheriň futbol ýygindysynda oýnamak bolany üçin, Wepanyň iki sözünüň biri şol topar, onuň gazanýan üstünlikleri hakyndady. Ol Gözel bilen her duşuşykda-da, ýürek joşgunyna bäs gelmän, şolardan söz açýardy. Ine-de, topa bolan yhlasy juda aňrydan bolan Wepanyňky çüwdi. Ol «Şu gezeg-ä Gözele futboluň nähili oýundygyny subut ederin» diýip, nobatdaky duşuşyga ganat baglap uçup diýen ýaly geldi.

- Gözel, Gözel! Diňle meni, şu gezegem diňle. Ýok, ýok, menem diňleme. Al, oka şu gazet! Seret, «Arkadag» toparynyň ýeten üstünligine! Menem nesip bolsa, şu toparyň düzüminde oýnamaga mynasyp bolmak üçin elimde baryny edip ýörün, Gözel. Ynan, sen men hakda «Meniň saýlan ýigidim futbolçy» diýip, hemmelere buýsanyp gürrüň berersiň.

Gözel demi-demine ýetmän gürleýän Wepanyň ýüzüne geň galyjylyk bilen seretdi-de, onuň elindä-

ki gazetini aldy. Gazetiň ilkinji sahypasynda uly harplar bilen ««Arkadag» futbol topary şu gün Kambojanyň «Svay Rieng» klubuny 2:1 hasaby bilen ýeňip, 2024/25-nji ýyl AFK Çagyryş ligasynyň kubogyna eýe boldy» diýlen sözleri okap, galam gaşlaryny özüne gelşip duran nâz blen ýokary galdyrdy. Gözeliň her bir hereketini, hatda dem alşyny-da üns bilen synlap duran Wepanyň ýüregi giňedi.

Gözel okumyş gyz bolansoň, gündelik metbugat neşirlerini-de gyzylanma bilen okaýardy. Ol häzirem şeýle etmek üçin, azajyk aňyrrak ýöräp, seýilgähiň iň goýry kölegeli yerinde goýlan dyzeperde ýerleşdi. «Arkadag» futbol toparynyň täze ýeňşi hakyndaky giňişleýin habary üns bilen okap başlan Gözeliň birdenkä ýüzleri ýagtyldy. Gyz çalasynlyk bilen yerinden turdy-da, öňküden hem möhüm bir zadyň üstünden baran dek, henizem öňki duran yerinde durup, gazet okaýan söýgülisini guwanç bilen synlaýan Wepany gol bulap çagyrdy.

- Wepa, Wepa, seretsene, «Arkadag» futbol topary ýaryşa ugrajak bolanda Gahryman Arkadagymyz olara, gör nähili sözleri aýdypdyr. Sen bir pikir et, bu ak patadan, ganatly sözlerden soň nädip ýeňiş gazanmarsyň?

Wepa Gözeliň elindäki gazetini eline alyp, söýgüli futbol topary baradaky habary süýjülik bilen täzedenenem bir okap çykdy. Şunça wagtlaý Gözeli yryp bilmedik delillerini bir gyra süýşürmegi başaran - Gahryman Arkadagymyzyň «Ýeňiş gazanmak siz bilen, alkyşlamak biz bilen!» diýen sözlerine ýetende bolsa, gözleri buýsanç ýaşyndan dolup, gazetini hut bagryna basayasy geldi...

Nurguly GURBANOW,
Türkmen döwlet mailýe institutynyň talyby.

(hekaýa)

Ogurbike daýzanyň ýüregi para-para bolýardy. Onuň gözüniň agyny-garasyny saýlaman ulaldan, her bir islegini ýerine düşüren, «Oglum aç bolmasyn, dok bolsun, hiç kimden kem bolmasyn» diýip aladasyny eden ýalňyz perzendi Atajan indi onuň diýenini diňlemeyärdi. Süýtde tämiz, suwda durý bolmagyny arzuw eden oglunyň häsiýetinde ýaramaz gylklar bir-birden ýüze çykyp başlapdy: ulumsylyk, ýaltaçylyk, sabyrсызlyk, özünden başganyň pikirine ähmiýet bermezlik. Atajan üçin ejesiniň sözleri boş ýaň salýan ýalydy. Bir iş bu ýursaň, müň bahana tapardy. Kimdir biri bilen dawalaşsa, hemişe özüni mamla hasaplaýardy. Ogurbike daýzanyň «etme, oglum», «goý, oglum» diýen öwüt-ündewli sözleri Atajanýň gulagynyň deňindenem geçmän sowulýardy.

Bir gün ýene-de Atajan bir oňnutlyk edip, goňşulary bilen sögüşip gelende, Ogurbike daýzanyň sabry tükenip, aglap başlady. «Wah, men bu çagany nähili ýola salmajagymy bilmedim-ow! Janymdan eý görýän perzendim, näme üçin beýle bolduň? Men saňa diňe ýagşylyk isleýärdim ahyryn!» diýip, içini çekip otyrka, aňyrsynda oturan goňşy aýal oňa ýuwaşlyk bilen Soltan pälwanyň adyny tutdy. «Ogurbike jan, sen Soltan pälwanyň ýanyna barsa-

na. Ol köpi gören adam, belki, saňa bir ýol görkezer, bir maslahat berer». Ogurbike daýza umyt bilen Soltan Pälwanyň öýüne tarap ýola düşdi. Garry pälwan ony mähir bilen garşy aldy. Ogurbike daýza gözýaşlaryny syryp, oglunyň ähli ýaramaz häsiýetlerini, özüniň bolsa oňa nähili täsir etjegini bilmeýändigini aglap-eňräp gürrüň berdi. «Pälwan aga, bir maslahat beriň! Men oglumy nädip ýola salmaly? Nähili terbiýelemeli? Belki, bir usuly bardyr, belki, bir jadyly söz bardyr?».

Soltan pälwan Ogurbike daýzany üns bilen diňledi, sakgalyny sypalap, çuňňur dem aldy-da, şeýle diýdi: «Ogurbike gelin, perzendiniň seniň aýnaňdyr. Sen ol aýnada öz keşbiňi görýärsiň. Çagany terbiýelemek – bu bir ömürlük kâr, uly sungat. Sen ogluňy terbiýelemek üçin maslahat soraýarsyň welin, ilki bilen sen özüňi terbiýelemelişiň».

Ogurbike daýza bu sözlere haýran galdy, düşünmedi. «Men özümi... men näme etdim ahyryn, Pälwan aga?».

Soltan pälwan ýylgyrdy-da, sözünü dowam etdi: «Sen aýdýarsyň, oglum ulumsy, diýenimi etmeýär, zähmetden gaçýar. Gelin, ýadyňa sal:

– Ol bir zat islände, aglanda ýa-da kesirlik edende, sen

derrew onuň diýenini bitirmediniňmi? Şeýdip, oňa sabysyzlygy we islendik zada aňsatlyk bilen ýetip bolýandygyny öwretdiň.

– Ol bir işi ýalňyş edende, «zyýany ýok, oglumjanyma bir zat bolmasyn» diýip, onuň ýalňyşyny ýapyp-gizlemediňmi? Şeýdip, oňa jogapkärçilikden gaçmagy we öz etmişine jogap bermezligi öwretdiň.

– Ol başga çagalar bilen oýnanda, hatda ol günäkär bolsa-da, sen hemişe öz çaçaňy aklap, başgalary ýazgarmadyňmy? Şeýdip, oňa özüni hemişe mamla hasaplamagy we başgalara hormat goýmazlygy öwretdiň.

– «Oglum kynçylyk görmesin» diýip, onuň öňüne düş-
 ýän her bir ownuk-uşak işi özün edip bermediňmi? Şeýdip,
 oňa ýaltacylygy we zähmetden lezzet almazlygy öwretdiň.

– Sen oňa çäksiz söýgi berdiň, bu gowy. Ýöne söýgi bilen birlikde talapkärlilik, düzgün-nyzam we zähmete hormat goýmak hem öwredilmeli. Sen onuň her bir «ah» uranyna «wah» urup, her bir islegini kanagatlandyryp, oňa gowulyk edýärin öýtdüň, emma bilmezlikden uly zyýan ýetirdiň. Ýaş nahal ýaly, ony dogry ugra gönükdirmän, öz erkine goýberdiň. Indi ol şahasy egrelen agaç mysaly.

Ogulbike daýzanyň gözleri tegelenip gitdi. Soltan pälwanyň her bir sözi ýüregine ok bolup degýärdi. Ol indi düşünip başlady: oglunyň häzirki ýaramaz häsiýetleriniň köki özüniň «aşa söýgüsinde» we «ýalňyş terbiýesinde» eken. Ol hakykatdanam, Atajanyň her diýenini edipdi, ony kynçylykdan gorajak bolup, durmuşyň zerur sapaklaryny almagyna päsgel beripdi.

Soltan pälwan sözünü jemledi:

– Çaga terbiýesi – inňän jogapkärli we çylşyrymly kär. Ol diňe bir iýdirip-geýdirmekden ybarat däl. Ol – perzen-diňe dogry ýol görkezmek, ony durmuşa taýýarlamak, oňa zähmetiň, adalatlylygyň, adamkärçiligiň gymmatyny öwretmekdir. Indem giç däl, ýöne kyn bolar. Ilki bilen, özüň üýtgemeli. Ogluňa «ýok» diýmegi öwren. Oňa öz etmişleri üçin jogapkärçilik çekmegi öwret. Zähmetiň gadyryny duýdur. Bu aňsat bolmaz, ol garşylyk görkezەر, ýöne sen berk durmaly. Unutma, ene söýgüsi diňe mähirden däl, eýsem talapkärlikden hem ybaratdyr.

Ogulbike dayza Soltan pälwana çuññur minnetdarlyk bildirip, öyüne gaytdy. Onuñ kellesi pikirlerden doludy,

yüregi bolsa agyrylydy. Ol indi oglunyň terbiýesini düzetmek üçin, ilki bilen, özüniň çaga bolan garaýşyny we çemeleşmesini düýpgöter ýetgetmelidigini bilýärdi. Bu ýol agyr hem uzak boljakdy, ýöne indi perzendiniň gelejegi üçin bu «terbiýe käriniň» iň çylşyrymly, ýöne iň möhüm sapaklaryny öwrenip başlamalydygyna düşünipti. Çaga terbiýesi, hakykatdan-da, «ýedi ölçäp bir kesilýän», uly jogapkärçilik we yhlas talap edýän bir kârdi.

Wagt kerweni ýyl-ýyldan süýşüp, pasyllar biri-birini çalşyryp durdy. Ogulbike daýzanyň «Terbiýe ekin meýdanynda» eken tohumlary ýuwaş-yuwaşdan boý alyp, miwe berip başlapdy. Atajan indi şol önki gödeňsi, diýen-etmez ýigit däl di. Ol durmuşa has çynlakaý garaýan, zähmetiň gadyryny bilýän, ejesiniň mährem yhlasyny ýüregi bilen duýýan, salyhatly bir ýigide öwrülipdi. Elbetde, onuň häsiýetinde henizem käbir kemçilikler bardy, ahyr ol hem adamdy, ýöne ol indi öz ýalňyslaryny görüp, olary düzetmäge çalyşýardy.

Soltan Pälwanyň «Perzendiň seniň aýnaňdyr» diýen sözleri indi Ogulbike daýza üçin başga bir many hem berýärdi. Hawa, Atajan onuň aýnasydy, ýöne indi ol aýna diňe bir ejesiniň däl, eýsem, özüniň hem zähmetiniň, yhlasynyň, sa-byr-kanagatynyň netijesini görkezýärdi. Bu aýnada indi diňe bir ene söýgüsi däl, eýsem perzendiň kemala gelmegine siňdirilen uly jogapkärçiligiň we paýhasyň şöhesi bardy.

Çaga terbiyesi – bu bir ömür dowam edýän, tükeniksiz sabyr we çuňňur düşünje talap edýän sogaply kârdi. Tohumy ýerlikli seçip, dogry ideg edip, wagtynda haşal otlardan arassalap ýetişdiren hasylyň süýjüligi ýaly, perzendine siňdiren dogry terbiýäň miwesini görmek hem ene-ata üçin bu dünýädäki iň uly bagtdy. Ogulbike daýza indi şol bagtyň hakyky manysyna düşüniپ, ýuregi bilen duyup ýaşaýardy. Onuň ýüzi indi gaýgydan däl-de, şükranalykdan we geljege bolan ynamdan doludy. Sebäbi indi ol çaga terbiyesiniň altyn kadasyny bilýärdi. «Miwe agajyndan uzaga düşmez» diýlişi ýaly, çagany terbiyelemek üçin, ilki bilen, özüni terbiyelemek gerek.

Ogulgerek ZAKIRJANOWA
Türkmen oba hojalyk institutynyň talyby.

MENIŇ GAHRYMANYM (hekaýa)

Bu gün Mähri üçin öňkülerden-de üýtgeşik gündi. Bu gün oň üçin aýgylaýjydy, bäsleşigiň jemleýji günüdi. Mähriniň näzik duýgulary söz bilen beýan ederden düşnüksizdi, tolgunýardy, aljyraýardy, ýöne içinden bir ses geldi durdy. «Sen başararsyň, gymym!» diýip, häli-şindi gulagynda ýaňlandy. Şol hem Mähriniň ýüreginde rahatlygy we buýsanjy oýardy, ony dogumlandyrdy...

Ol heniz çagaka, başlangyç synp

okuwçylarynyň arasynda geçirilen surat bäsleşiginde baýrakly orny alypdy. Şol pursat hem oňa şu sözler uly goltgy beripdi.

...Ine-de dymyşlyk örten sahna. Ýaş gyz oňa sary ädim ätdi... Göwnüne bolmasa, uly zalda gürsüldäp urýan ýüreginiň sesi ýaňlanyp durdy.

Şowhunly el çarpyşmalardan soň Mähri hekaýasyny okap başlady:

– Meniň hekaýam üýtgeşik waka ýada çeper söze esaslanmady. Onda ne heniz

ýazylmadyk pikir, ne-de täsin sýužet jemlenen. Oňa derek sada duýgulardan, gyz mährinden we ýürek ylhamyndan püre-pür setirleri kagyza geçirdim. Meniň gahrymanymyň agras ýüzi, her näçe ýadaw hem bol-sa maňa sereden-de ýylgyryşy bilen gussasy-ny gizläp bilýän mawy gözi, ussahananyň dyngysyz işlerinde taplanyp, gara ýaga bu-laşan elleri, her gün: «Gyzym süýji ukudan oýanaýmasyn» diýip, ýuwaşja basýan (as-lynda durmuşyň kötel ýollaryna döz gelen, dogumly we aýgytly) ädimi bar. Men onuň zähmetinden güýç, sözünden ylham, sab-ryndan sarpa alýan, göwnünden ganatla-nyp, äleme perwaz edýän. Onuň sözü-de, dymyşlygy-da bir sungat. Onuň aladaly dyngysyz hereketi meniň gözel ýaşayşymyň özeni. Ol meniň durmuş hakda okan il-kinji kitabym, meniň – mugallymym. Ol meniň ilkinji ýazan hekaýam, meniň gah-rymanym – Ol Kakam!

...Ol hekaýa geçirilen duýguly setirle-rini jemlände, uzak ümsümlikden soň buýsançly el çarpyşmalar ýaňlandy. Kä-si ýaşly gözlerini süpürüp, Mähriniň sa-dadan näzik duýgyny, has dogrusy mäh-riban kakasyna bolan söýgüsini beýan edýän täsirli hekaýasyny göz önünde janlanan öz durmuş ýoly hökmünde kabul etdi.

Bäsleşigiň jemi jemlenip, ýeňijileri sylaglamak dabarasy başlandy. Alypba-ryjynyň:

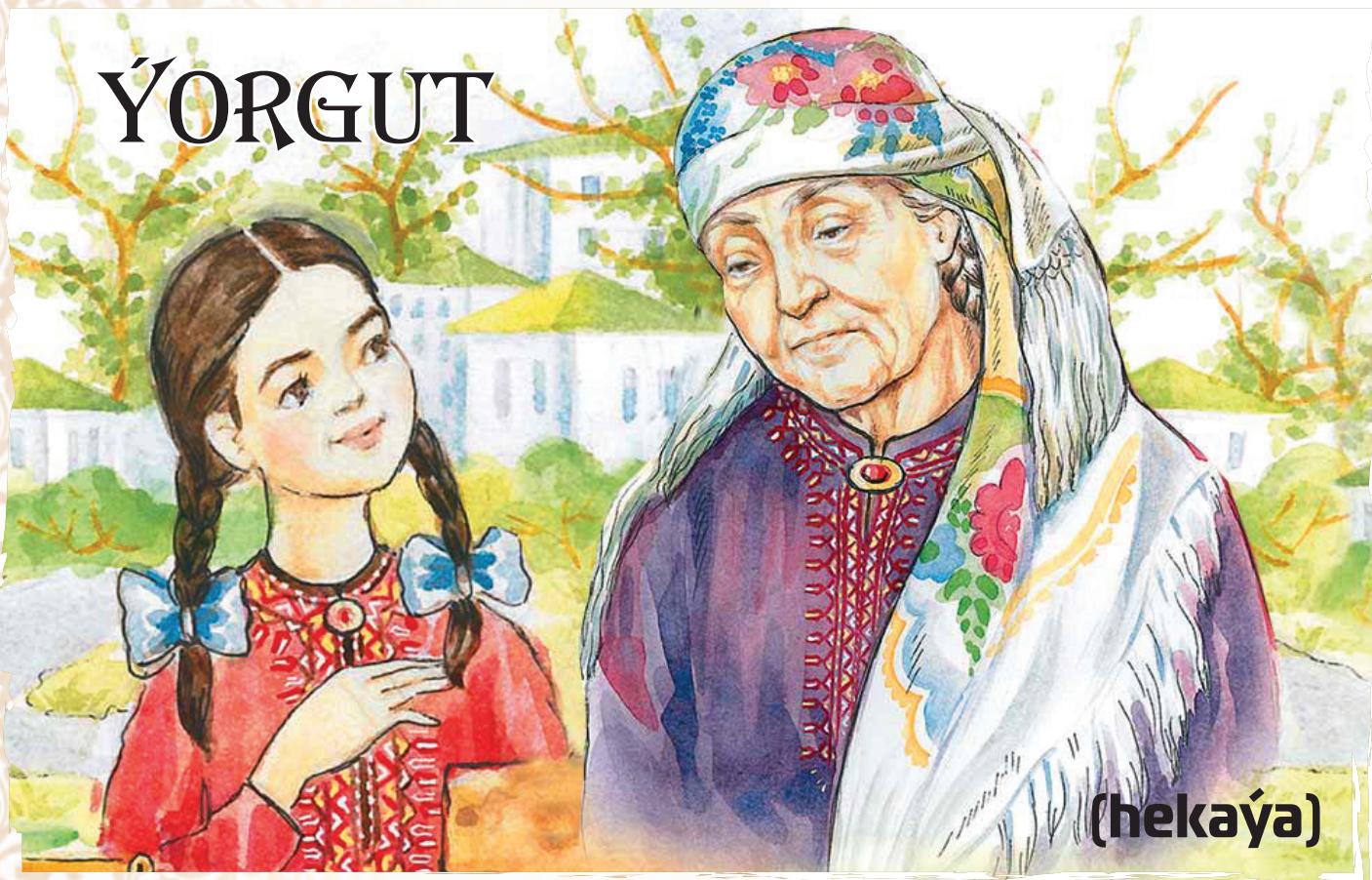

– Bu günki döredijilik bäsleşigimiziň ýeňijisi diýip emin agzalarymyz «Meniň gahrymanym» atly hekaýanyň awtoryny ygylan etdiler – diýeninden, Mähriniň ýüregi joşgunly gürsüldedi. Ol buý-sanç bilen sahna çykdy:

– Bu hekaýa bäsleşik üçin däl-de, talyp gyzyndan mähriban kakama ýa-zylan minnetdarlygymdy. Men baýrak däl, onuň beren pendiniň, edebiniň we irginsiz zähmetiniň netijesini alýa-ryn. Sagboluň!

Gözel UMAROWA,
Türkmen döwlet medeniýet
institutynyň talyby.

ÝORGUT

(hekaýa)

Şol gün mekdepe de iň sylagly ussatlaryň biri bolan Ogulgül mugallyma okuwçylaryň ekabyry: «Mugallymçylyk kärine çagalykdan höwes edipmidiňiz?» diýip sowal berdi. Ol «ýok» diýmäge dili barmaýan ýaly ýylgyrdy. «Men edebiýatşynas alym bolmagyň arzuwyndadym. Şol arzuwym hem meni Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetiniň gapysyndan eltdi. Emma yzly-yzyna dört ýylyň şowsuz synanyşygy lapymy keçe etdi. Soňky ýyl bolsa men welaýat merkezinde ýerleşýän birýyllyk mugallymçylyk orta hünär okuw mekdebine girip, ony üstünlikli tamamladym. Şol arzuwym welin, çaga ýaly

hötjetligine tutup, ýüregimi gününe goýanokdy. Ony ynaltmak maksady bilen ýene gerekli resminamalarymy taýýarlap, niredesiň Aşgabat diýip ýola düşdüm. Bu gezek ýüregim suwlujady. Men özümi pirden pata alan şagirt ýaly ynamly duýýardym. Sebäbi geçen ýyllaryň içinde okamadyk eserim, ýat beklemedik goşgym, baryp görmedik kitap-hanam galmady.

...Şol gün rus şahyry A.S.Puşkiniň goşguly kitabyny kellämi galdyrman okap oturşyma gije ýarymdan agansoň, biraz myzganypdyryn. Özüme birnäçe ýyl bäri tanyş bolan gapydan ätläp, däliziň ugry bi-

len ýöräp başladym. Birdenkä däliziň ahyrynda boýdan-başa ak geýnen bir adama gözüm düşdi. Men ondan gözümi aýryp bilmän ýöräp barşyma, onuň rus halkynyň beýik şahyry A.S.Puşkindigini saýgardym. Men ýanyna golaýlaşdygymça, onuň elinde bir zat tutup durandygyny we maňa garaşandygyny aňdym. Ýakynyna barsam, onuň elinde bir bedre süýdün bardygyny gördüm. Ol emäý bilen elindäki süýtli bedresini maňa uzatdy, birdenkä, şol ýerde näme bolup geçenini aňşyryp ýetişmedim, ýa alasarmyk duýgular bilen ebeteýsizlik etdim, garaz bedre gaçyp, içindäki süýt ýere ýaýylyp gitdi. Süýtlen ýaňa poluň ýüzi apak boldy. Şol pursat meniň ýüzüm hem ak tam ýalydy. Men özüme ömrümde ýe-

keje gezek berlen mümkinçiligi elimden giderip barýan ýaly, bedräni şol bada ýerden garbap aldym. Ýöne eýýäm giçdi... Bedräni elime alyp, içine seretsem, düýbünde birazajyk süýt galan eken. Başymy galdyryp, töweregime göz aýlasam, ne Puşkin bar, ne-de elimdäki süýtli bedre. Şol wagt onuň diňe düşdügine göz ýetirdim. Şol pursat kelläme gelen pikire seretsene, öz düşümi özüm ýordum... «Diýmek men şu ýokary okuw mekdebiniň talyby bolsam-da, alym bolmajak ekenim» diýdim. Adamyň durmuşam niýetine görä bolýar, oguşya. Şol ýyl men giriş synaglaryny üstünlikli tabşyryp, uniwersitetiň türkmen dili we edebiyaty fakultetiniň talyby boldum we tapawutlanan diplom bilen tamamladym. Rus, arap-pars dillerini suwara öwrendim, özbaşdak okalan eserleriň üstüni ýetirdim, alymlyk işime-de başladym, emma durmuşyň maňa başgarak taýynlap goýan orny bar eken. Garaz alym bolmadym».

Okuwçylaryň biri «Eger şol ýyllara dolanyp, täzeden mümkinçilik döredilse, pikiriniizi üýtgederdiňizmi?» diýip, sorady. «Bedräni bilgeşleýin ýere gaçyryp, ýene-de mugallym bolardym. Sebäbi meniň siziň ýaly görelde okuwçylarym bar» diýip, Ogulgül mugallym buýsançly ýylgyrdy.

Ajaýyp NOBATOWA,
TDIM-niň Halkara gatnaşyklary
institutynyň talyby.

(hekäýa)

MELETAÝYM-MELEGUŞ

Jelil aga at ýatagyna girdi-de, täze dogan taýy synlady. Maňlaýy sakarja, meletaý şeýle bir enaýyjady welin, ýaşulynyň ondan gözünü sowasy gelmedi. Ejesine gysmyljyrap duran taýyň balkyldap duran gözleri, mahmal ýaly tüýi, inçemikden berdaşlyja aýajyklary özüne gelşip durdy. Merjen daýza eline suwly bedräni alyp, mal-garalaryň ýanyna ýöräp barşyna:

— Jelil, taýyňdan aýrylyp bilmän durmuň?! Indi sen bu atýataga daňlan ýaly bolarsyň! Beýlede bir söýgi bolar oguşya. Ertirlik bir edin ahyry, sowatjagyňy bilip çäýyňy termos demläp goýdum — diýip, sözüne jogap berlerine-de garaşman, öz ýoly bilen gitdi. Jelil aga atlaryny janyndan hem eziz görýärdi. Ol soňky meletaýa Meleguş diýip at dakdy. Meletaýyny mähir bilen

synlap durşuna Jelil aga öz ýanyndan şol günki wakany ýatlady. Jelil aganyň öz käri lukmandy. Ökde hirurg hökmünde ýurda belli bolan Jelil Ataýewiçiň eli degse, gutulmaýan hassa ýokdy. Bir gün ol öýe gelip çäý-nahardan soň eline täze neşirleri alan badyna öý telefony jyňňyrdady. Öý bikesi telefony uzak saklaman, Jeliliň eline berenden, lukman tizden-tiz ýola düşdi. Giç getirilen hassanyň köriçegesi içine ýarylan hem bolsa, eli em lukman ony uly howpdan halas edip ýetişdi. Ine, şol wakadan soň hem dertden aýňalan ýigidiň kakasy Maksat aga Jelil lukman bilen dogan ýaly gatnaşyp başlady.

— Ýeke dikrarmy ölüm howpundan halas edensiň, ömrüm näçe bolsa men seniň önüňde bergidardyryn, hernä toýlaryňda hyzmat et-

mek nesip etsin! — diýýän Maksat agany Jelil lukman hem öz dogany ýaly sylady. Şeýlelik bilen, günleriň birinde Jelil Ataýewiç lukmançylykda bitiren işleri üçin ýokary derejeli sylaga mynasyp boldy. Bu waka begenen maşgala toýy uludan tutdy. Toýa getirilen desse-desse gülleriň müşk ysy toý zalynyň içinde burkurdy. Kimler Jelil lukmana bagyşlap aýdym ýazan bolsa, kimler şygry okady. Şeýle şowhunly toýuň arasynda toýy alyp baryjynyň adamlara ýüzlenmesi hemmeler üçin garaşylmadyk ýagdaý boldy.

— Hormatly adamlar! Indi bolsa ünsümizi bir ýere jemläp, indiki myhmany we onuň aýjak sözlerini diňläliň! — diýlenden soň, başy ak silkme telpekli, egni gyrmyzy donly ýaşulynyň eli ullakan alajaly gapydan girmegi hemmeleri geň galdyrdy. Bir bada milli eşikleriň içinde kimdigini doly saýgaryp bolmasa-da, toý mikrofonyny eline alan badyna onuň Maksat agadygyny hemmelerden öň Jelil aga tanady.

— Gadyrdan gardaşym, eli ýeňil lukman, Jelil inim! Men saňa bu gün adaty bolmadyk sowgat getirdim. Şol sowgady synlamak üçin toýa gatnaşýan märekäniň Toý zalynyň daşyna çykmagyny haýyş edýärim! Hemmeler ör turup, daşaryk çykdylar. Daşarda zer gatançly bedeni ýalpyldap duran mele gysragyň aýaklaryny oýnadyp, gulaklaryny keýerdip duranyň gören Jelil lukman tolgunmakdan ýaňa doňup galdy. Bütün ömrüne atçapysyklaryna sypdyrman gatnaşýan, atlaryň gözelliik bäsleşikleriniň hemişelik muşdagy bolup ýören lukman bu sowgady nädip kabul etjegini, minnetdarlyk sözünü nädip aýtjagyny-da bilmän, bokurdagy dolup, gözleri şatlyk gözýaşlary bilen balkyldady. Toýa gelen märekäniň şowhunly elçarpyşmasy Jelil

lukmany ukudan oýaran ýaly etdi. Maksat agany garsa gujaklan Jelil: «Taňryýalkasyn, agam! Serpaýyňyzy toýuňyzda gaýtarmak miýesser etsin!» diýip, özüne niýetlenip getirilen gymmatly sowgadyň ýanyna bardy... Ol günden bäri eýýäm 30 ýyl geçipdir. Jelil aga täze dogan taýy synlap durşuna:

— Meleguş, ine, indi sen hem meniň gözümiň guwanjysyň. Türkmen ata gardaş diýýändir, atlarym gardaşlarym hem perzentlerim mysalydyr. Maksat aga bolsa meni iň arzyly arzuwma ýetiren doganymdyr. Ol meniň aňymda baky ýaşayar! — diýip iki maşgalany dogana öwren şol wakanyň sebäpleri hakynda oýlanyp, guwanyp durdy. Ýaşuly ertirlik edinmek üçin öýe girenden soňam kän wagtlaý giň jaýyň diwarlaryny bezäp duran suratlary synlady. Maşgalasyna at-abraý getiren bedewleriniň alan sylag-serpaýlary bolsa ýaşulynyň buýsanjyna buýsanç goşdy.

Dursunjemal MOLLAÝEWA,
Türkmenistanyň Telekomunikasiýalar
we informatika institutynyň talyby.

(hekaýa)

ÇAGALYGYMDAN BIR PURSAT

Talyplyk ýyllarymyň ilkinji günleridi. Ýüregim okuwa giren günümdäki ýaly hyjuwdan doludy. Talyplyk ýyllarymyň her günü bagtly, gyzykly, ýatdan çykmajak pursatlar bilen geçýärdi. Topardaş ýoldaşlarymyň hersi bilen göýä näçe ýyldan bäri tanaýan ýaly, dogan ýaly, öwrenişip gitdik. Mugallymlarymyz hem özümizden uly aýal doganlarymyz ýaly mähir bilen, hoşamaýlyk bilen sapak berýärdiler.

Her hepdäniň ahyrynda okuw sagatlar gutarandan soň hemmämiz okuwyň çäginde ýerleşýän ýerimize gülleri hem-de öňki bar bolan agaçlaryň düýbünü ýumşadyp, hek çalmak we yerini agdarmak üçin giderdik.

Bir günem ýene şolar ýaly ýowara çykmaly

günleriň biridi. Aprel aýynyň soňky günleridi. Sapakdan soň hemmämiz ýowara çykmaga howlугýardyk. Sebäbi ýowar edýän ýerimizde tut agaçlarynyň dürli görnüşleri bardy. Olaram şeýle bir köp hem owadan miwe getirip başlapdyr. Açylyp oturan bągüller, çopantelpekdir, olaryň arasynda bitýän tozgajyklar, uçuşyp ýören kebelekdir güllere gonup bal çöplemegiň aladasyna çykan bal arylary göwnüňi göterýärdi. Menem tut agaçlarynda biten miwelerden birki sanysyny agzyna atdym. Tudananyň tagamy entegem şol çagakam iýenim ýalydy. Henizem tagamy agzymdan gidenokdy.

Ýowary dynandan soň mugallym «Gaýdyberin» diýdi. Meniň bolsa bu ýerden gaýdasym

gelenokdy. Sebäbi arassa, mylaýymja howada bägülleriniň ysy burnuňa bark urýardy.

Ertesi ýene okuwa geldik. A men bolsa okuwdan boşap, dünki ýowar geçiren ýerimize bar-maga howlugýardym. Ol ýere baryp otyrgyýň üstünde ýan torbamy goýup, tudanadan iýip başladym. Her bir dänäni agzyna atanymda, her gezek çagalygym ýadyma düşüp, çagalyk ýylyndan bir güni ýada salýardy.

Tut agajynyň dermanlyk häsiýeti barada Gahryman Arkadagymyzyň «Türkmenistanyň dermanlyk ösümlikleri» atly köp jiltli ylmy-ensiklopedik kitabynda hem giňişleýin maglumat berilýär. Umuman, köpleriň galybersede, çagalaryň söýgüli nygmaty bolan tudana diňe bir süýji tagamy bilen däl, eýsem, saglyga peýdasy

bilen hem tanalýar. Ol köplenç, buzgaýmaklara we süýjülik tortlaryna tagam bermekde, dürli şerbetleri taýýarlamakda ulanylýar. Tudana Aziýa ýurtlarynda hem dürli keselleri bejermekde giňden peýdalanylýar.

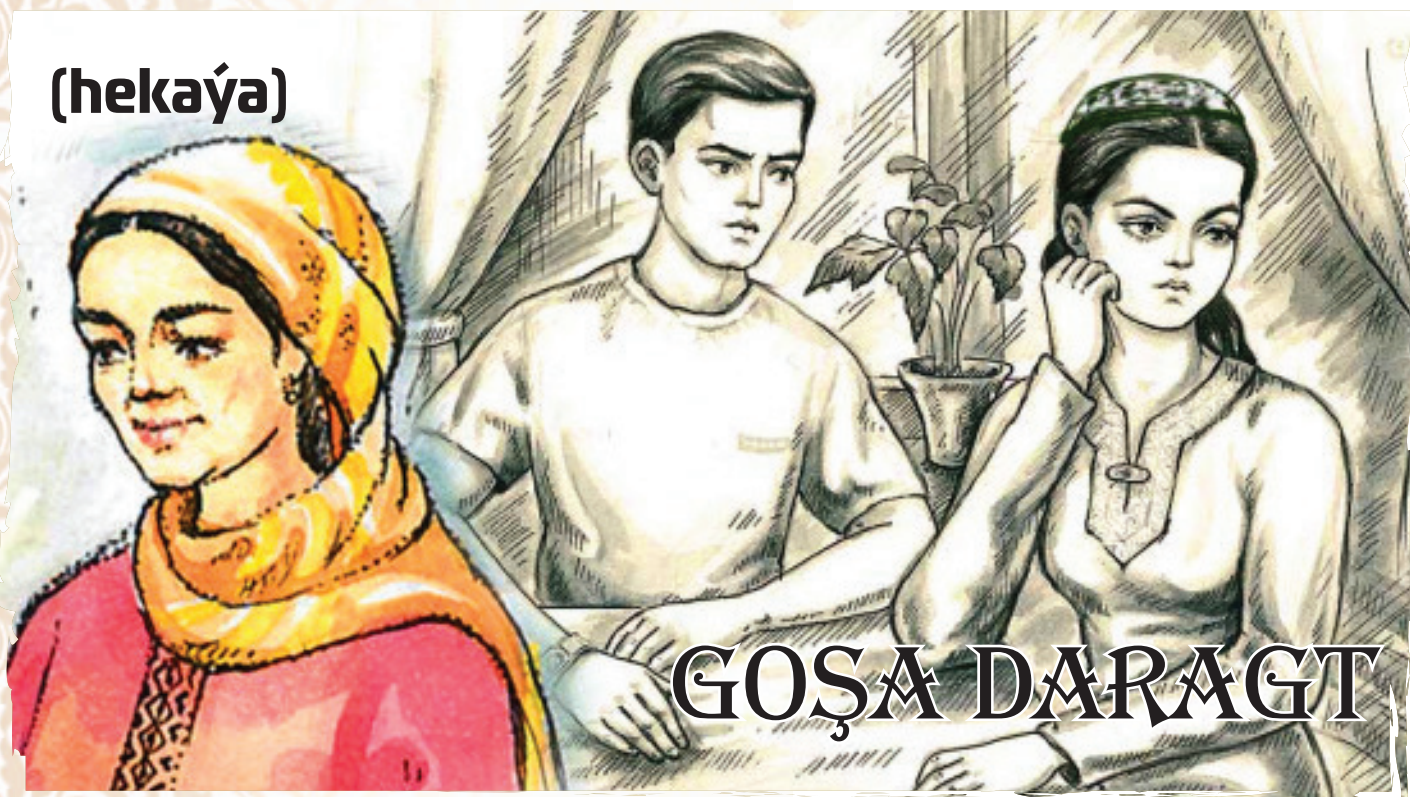
Men tudana möwsümi sowulýança, her gün okuwa irräk gelip, okuw gutarandan soňam tudana lezzetinden doýup soň gaýdýardym. Tudana möwsümi çagalygymyň her bir pursadyny, aýratyn eseri ýadyma salyp, süýji ýatlamalaryň gämisi bilen uzaklara alyp gidýärdi.

Aýgül NAZARLYÝEWA,
Türkmenistanyň Telekommunikasiýalar
we informatika institutynyň talyby.

(hekaýa)

Ýaz paslynyň gelmegi bilen Zemin gýş ukusyndan oýanyp başlapdy. Hemme ýerde diýen ýaly baglaryň düýpleri ýumşadylýardy, täze nahallar oturdylýardy. Ýokary synp okuwçylar hem mekdebiň daş-töweregindäki baglaryň düýplerini ýumşatdylar, soňra bolsa hersi bag nahallaryny oturdyp çykdylar. Synpdaşlar Tumar bilen Taýmaz hem bag nahallaryny bileje bir ýerde oturdypdylar. Olar synplarynyň iň görelde okuwçylarydy.

Tumar, göräýmäge, ýaňyja açylan gunça deýin owadan, sadaja oba gyzy. Ol okuwdan boş wagtlary ejesi Nurnabat daýzanyň öwüt-ündewlerine eýerip, onuň keşdeçilik käri-ni öwrenýärdi, birnäçe el keşdeleri, tahýalary döredýärdi. Nurnabat daýza obanyň ökde kürteçi zenany. Onuň ed-ýän nepisden owadan kürtelerine, el keşdelerine taý gel-jek zat ýokdy. Obada Nurnabat kürteçi diýseň tanamaýan adam ýok. Ol öz gyzy Tumara-da bu sungaty üç edip öw-redýärdi. Şonuň üçin-de, Tumar okuwdan boş wagtlary keşdeläp tahýa taýýarlaýardy. Olar käwagt gyzlar bilen ümä üýşüp, el keşde hem edýärdiler.

Taýmaz hem akyly, edep-ekramly oglandy. Ol oku-wyna örän yhlasly. Onuň arzuwy ýokary okuw mek-debine girip, okuwyny dowam etdirmek. Taýmaz bu arzuwyna ýetmek üçin yhlasly okaýardy, mugallym-larynyň aýdýan her bir sözünü ünsli diňleýärdi. Taý-maz sapaklarynyň ählisini gowy görýärdi, ýöne onuň has gyzyklanýany matematika dersidi. Ol amallaryň, deňlemeleriň inçe ýollaryny öwrenip, durmuşyň hem birnäçe amallaryny matematikanyň üsti bilen çözüp bolýandygyna düşünýärdi. Taýmaz sapaklaryna degişli soraglara, ýumuşlara Tumar bilen bile mekdebiň ki-taphanasynda taýýarlanýardy.

...Orta mekdebiň tamamlanmagyna sanlyja gün galypdy. Taýmaz uly yhlas bilen ýokary okuw mekde-biniň synaglaryna taýýarlanýardy. Tumar bolsa mäh-riban käbesiniň kesp-kärini has-da çuňlaşdyryp öw-renmek, ony geljekki nesillere has-da gowy öwretmek, kämil ýetirmek üçin milli miras ugrundan ýokary bi-lim almagy ýüregine düwüpdi.

Resminamalary taýýarlap başlanlarynda Taýmaz

Tumaryň hem paýtagta okuwa gidýändigine diýseň begendi. Tumar bilen bir şäherde bile okap bilim almak Taýmaz söýgi şalygyna tarap alyp barýardy.

Synaglara sanlyja gün galdy. Günleriň birinde Taýmaz kitaphana barypdy, şol mahal Tumar hem şol ýere howlukmaç ýöräp gelýärdi. Olar gerekli kitaplaryny alyp okamaga başladylar. Olaryň ünsi okap oturan kitaplarynda bolsa-da, gözleri biri-birlerine ogryn garaýardy. Biri-birlerine bolan garaýyşlaryny duýduryp bilmän, söýgi ataşyny gözleriniň üsti bilen çalaja-da bolsa duýdurýardylar. Taýmaz Tumara bolan söýgüsini näçe gezekler duýdurjak bolup synanyşdy, ýöne utanjaňlygy, çekinjeňligi söýgi sözlerinden has-da üstün çykdy.

Ine-de, synaglar başlandy. Tumar bilen Taýmaz synaglardan üstünlikli geçdiler. Olaryň hersi aýry-aýry ýokary okuw mekdebiniň talyby boldular. Taýmazyň zehinliligi, okuwa bolan erjelligi talyp deň-duşlarynyň arasynda uly mertebä eýe boldy. Tumaryň hem nepisden, owadan keşdeleri talyp gyzlary haýrana goýdy. Okuwlaryna yhlasly synpdaşlar boş wagtlary şäheriň seýilgähinde oturyp, okuw hakda sorag-jogap alyşýardylar. Taýmaz her gezek Tumaryň ýanyna baranda şu gezeg-ä men söýgimi Tumara beýan ederin diýen umyt bilen gelse-de, ony aýdyp bilmän, yzyna dolanmaly bolýardy. Tumar Taýmazyň bolşunda bir üýtgeşmäniň bardygyny aňsa-da, ony bilmezlige salýardy.

Pasyllar çalşyp, aýlar aýlanyp wagt geçip durdy. Tumar bilen Taýmazyň paýtagta geleni ýaňy ýalydy. Synpdaşlar ýokary okuw mekdebiniň soňky ýylyny tamamlap barýardylar. Tumar aradan şunça wagtyň geçenini, Taýmaz bilen bolan gezelençlerini, okap bilim alan ýokary okuw mekdebinde bolan şatlykly wakalary hakydasynda aýlaýardy. Ejesi Nurnabat daýza her gezek jaň edende, sawçylaryň yzynyň üzülmeýändigini ýaňzydýardy. Tumar bolsa her gezek şol bir sözleri gaýtalaýardy:

– Eje, men entek okuwymy tamamlamakçy.

Gyzynyň her gezek şol bir jogaby bermegi Nurnabat daýzany howsala goýýardy. Nurnabat daýzalara eýýäm obanyň atly-abraýly maşgalalaryndan ençemesi sawçy gelipdi.

Tumara ejesinden şeýle habarlaryň gelip durmagy, ony otdan alyp, suwa oklaýardy, onuň kalby mydama

Taýmaz diýip urýardy. Tumarda bolşy ýaly Taýmazyň hem ýagdaýy şeýledi. Ony hem maşgalasy öýli-işikli edesi gelýärdi, ýöne Taýmaz her gezek muňa garşy çykýardy. Sebäbi onuň ýüregi mydama Tumar diýip urýardy. Bir gezek Taýmaz otagynda köp pikirlenip oturdy...

Ertesi gün okuwdan soň Taýmaz seýilgähde Tumara gelerine garaşdy. Az salymdan Tumar misli bir açylan gunça deýin assa basyp geldi.

– Tumar, synaglara taýýarlanýarmyň?!

– Hawa, synaglara taýýarlanan.

Birsalym olaryň ikisindenem ses çykmady. Taýmaz içinden şu wagt aýtmasam, soň giç bolar diýip söze başlady:

– Tumar, men saňa möhüm bir zat aýtmakçy, eger sen gaty görmeseň.

– Ýok, ýok, aýdyber, men näme üçin gaty göreýin.

– Tumar, biz bir synpda bile okadyk, mekdebi tamamladyk, bile bir şäherde okuwymyzy dowam etdirdik. Meň häzir saňa aýtjak bolýan zadym: meniň saňa mekdep ýyllaryň aýtmadyk sözüm. Tumar, men seni söýýän!

Bu sözleri eşiden Tumaryň ýüzi gyzaryp gitdi. Uýalyp ýylgyrdy.

Olar mähriban obalaryna dolanyp geldiler. Özleriniň okap bilim alan ilkinji mekdebinde mugallym bolup işe başladylar. Uludan toý tutup, olar söýgi äleminiň bagtly ýollaryna bileje gadam basdylar.

Ajaýyp bahar gününde Tumar bilen Taýmaz okuwdan soň bile mekdebiň ýodasyndan ýöräp barýardylar. Birden olaryň gözleri birmahalky bileje oturdan bag nahallaryna düşdi. Olar bir-birlerine mähirli bakyp ýylgyrdylar. Çünki ykballarynyň bile bolşy ýaly, söýgüleriniň pynhan duýgularynyň şaýady bolan bag nahallary hem goşa daragt bolup, bir-birlerine saýa salyp otyrды.

Soltangözel KERWENOWA,
Hydyr Derýaýew adyndaky mugallymçylyk
mekdebiniň talyby.

Günler öz çarhypelegini gurap ýyllaryň daşyndan aýlanýardy. Güzüň soňky günlerini öz içine alan noýabr sowuk şemalyny ikiýana ykjadyp, adamlaryň ýüregine dowul salýardy. Her kim öz başagaýlygy bilen durmuşyň akymyna görä ýaşap ýördüler. Talyplyk ýyllarynyň möwç alýan ajaýyp pursatlaryny hezilligi bilen duýup ýaşayan talyp gyz aklynda dürli pikirleri aýlap okuwdan gelýärdi. Onuň ýüreginde besläň arzuwlary, etsem-goýsamlary aňynda at salýardy. Güzüň ajaýyp nemini sorup duralga golaýlap gelýän gyzyň al ýañagyna ýagşyň buz ýaly damjalarynyň gaçanam şoldy welin, aňyrdan awtobusyň garasy göründi. Adamlar awtobusyň gelerine mähetdel başagaýlyk bilen mündüler. Talyp gyz hem awtobusyň bir çüňkünde durdy. Talyp gyz şäheriň ajaýyp künjeklerini synlap barşyna kimiň münüp, kimiň düşýänine hem üns berenokdy. Emma onuň gapdalynda garagözelek bir talyp ýigit peýda boldy. Bu ýigit aw-

tobusa müneli bári gyzdandan gözünü aýyrman synlap gelýärdi. Talyp gyz hem özüne syn edilýänini duýýan ýaly ikiýana garanjaklap utanmakdan ýaňa alma ýaly gyzaran ýañagyny eli bilen bukýardy. Ynha gyzyň hem düşmeli duralgasy ýetdi. Gyz awtobusdan düşüp barýarka gulagyna kimdir biriniň bir zatlar diýýäni eşdildi. Seretse ýaňky talyp ýigit gyza bir kagyzyk uzadyp:

– Bagyşlaň, şujagaz kagyz bölejigi siziň jübüňizden gaçdy – diýýär.

Gyz bolsa oňa:

– Bagyşlaň welin, meniň jübüm ýyrtyk däl – diýýär.

Elbetde, bu ýigitleriň bir gyzy gowy görende öz telefon belgisini ýazyp bermegi köpçülikde söz aýtmak usulynyň iň aňsat hem ygtybarly ýoludy. Bu hem şonuň ýaly eden ýigitleriň biridi. Muny şol döwrüň ýaşlarynyň hemmesem bilýärdi. Bu talyp gyz hem şundan habarlydy we ol köpçülikde

adamlary saklap ret edip dawalaşyp durmagy özüne uslyp bilmedi we kagyzyjygy aldy.

Şunluk bilen, gyz awtobusdan düşdi we düşen yerindäki duralganyň zibil gutusyna elindäki kagyzjygy zyňdy. Awtobusyň aýnasyndan seredip duran talyp ýigidiň gözleri paşmadyk işiniň pidasyny görýän biçäre kimin alaçsyz duralgadan uzaklaşdy. Gyz hem öz eden işinden monça bolýan yaly ýoluna dowam etdi...

Aradan ep-esli wagt geçdi. Ýene öňki ýaly başagaý günleriň yzy üzülenokdy. Wagt geçýär, durmuş özgerýär durmuşdaky adamlar we olaryň orny hem uýtgäp barýar. Gyzlar eje, ýigitler kaka, talyp-lar hersi bir hünäriň eýesi bolýar. Garaz, durmuş öz kanunyny ýöredip, akymyna dowam edýär.

Hekaýamyzyň baş gahrymany bolan ýaňky talyp gyz we nätanyş talyp oglan hem okuwlaryny üstünlikli tamamlap, hersi öz hünäriniň eýeleri boldular. Zibile zyňlan kagyz bölejiginden bári nehä oglan gyzy gördi, ne-de gyz oglany tanady. Ähli zat bolmalysy ýaly dowam edýärdi. Indi bular hem durmuşyň kanunyna boýun bolmaly ýerleri gelip ýetenini bilýärdiler. Oglan gyzy ýüreginde saklap, şool duralgadaky ýagdaýdan soň ýadyndan çykaryp bilmän ýören bolmagy ähtimal, emma gyz bolsa ol hakynda birjik-de pikir etmeýärdi. Ynha günleriň bir günü gyzyň öýüne sawçylyga geldiler. Gyzyň ene atasy hem gelenlere hezzet-hormat edip, gyzlaryna ýaňzydyp görmegi makul bildiler. Sawçylar habaryna garaşandyklaryny aýdyp, ötägidýärler. Gyzyň işden gelerine garaşyp oturan ejesi gapy kakylandan ýerinden turup gapyny açdy. Görse gyzy, ejeli gyz çaýlaşyp bolansoňlar, ejesi gyzyňa sawçylaryň gelendigini we gyzyň näme diýýänini bilisiniň gelýändigini aýtdy. Gyzy hem näme türkmençilige gelişän edasy bilen ýuwaşjadan «Siz näme diýseňiz, şolam bolar, eje» – diýip, ýuwaşja jogap berdi.

Şondan soň gyzyň ejesi sawçylara razylygyny be-

rip, toýa taýynlyk görübermelidigini aýtdy. Ýigidiň ejesi hem öz gezeginde ogluna başlan işleriniň oň bolandygyny aýdanda, oglanyň ýüzünde şatlyk alamatlary görnenokdy, sebäbi onuň ýüreginde şooöl ýagyşly gündäki zibile oklanan kagyzykly talyplyk ýyllaryndaky gyz müdümilik galypdy.

Adat bolşy ýaly, toýuň öň ýanynda ýigit bilen gyz telefon arkaly gepleşip, bir-bireklerniň kimdigini bilmek isläp, seýilgähde görüşmeli diýen karara gelýärler. Ynha, bu gün belleşilen ýaly asman ýene öz nuruny ýerdäki behiştlerine eçilip, damjalaryny sepeleýärdi.

Wagt bolupdy. Ýuwaşjadan ikiýana ýöräp geljekki ykbalynyň kimdigini aňynda aýlaýan ýigit aňyrdan öwşün atyp, uz basyp gelýän aý kimin gyzyň ýüzüne seredende, düýş görýärmikäm öýtdi. Gyz hem birbada aljyrap, owadan ýüzündäki al ýaňaklary boz ýaz boldy. Bularyň ikisi hem ýatlama-lar ummanyna – kagyzykly güne dolandylar. Bular biri-birine seredip, näme diýjeklerini bilmän, esli wagt dymdylar. Gyzyň ilkinji sözi «Siz kagyzyga näme ýazypdyňyz?» boldy. Ýigit bolsa şol kagyzyga öz telefonynyň belgisini, hem ýanyndan «Sen meniň ykbalymyň, nätanyş talyp gyz» diýen ýazgynyň bardygyny aýtdy. Bular bir-biriniň ýüzüne, hem-de seýilgähdäki zibil oklanýan gaba seredip, mähirli ýylgyrdylar.

Ykbalyň oýny nireden atylp çykyp, kysmatyň nädip ýazjagy hiç belli bolmaýar.

Elbetde bu zatlara nesibe diýilýär...

Toýuň şowhuny asmana göterlip, daş-töweregi
alaýaz gursap aldy.

Şirin ORAZMYRADOWA,
Döwletmämmet Azady adyndaky
türkmen milli dünýä dilleri
institutynyň talyby.

(hekaýa)

BAGT DURALGASY

Şol gün Serdar işe hemişekisinden gijräk galany üçin çalt ýöräp duralga geleninde awtobus hem garaşdyrman geläýdi. Awtobus saklanandan Serdar howlугyp, dogrusyndaky öňki gapa tarap okdurylanýnda ondan düşüp gelýän galam gaşly, mylaýym sesli gözəl gyzyň eginine kakanyňy duýman galdy. Gyz gaşlaryny çytyp:

- Awtobusa yzky gapydan münülyändir-ä - diýip gatyrgananda:

- Bagyşlaň, owadan gyz! - diýip, Serdar ötünç sorady.

Gyz ýigidiň özüne «Owadan gyz» diýip kakdyranyna hiç zat diýmese-de, nägilelik bilen garap gitdi.

Awtobus on baş minut çemesi ýol geçip, Serdaryň düşýän duralgasyna golaýlanda onuň oturan oturgyjynyň aşagyndan el telefonynyň jaňy eşidildi. Ol haýran galmak bilen sermelenip, eline ilen telefony götereninde, gelen jaňda häli gapyda çaknyşan gyzyň sesi eşidildi. Gyz hem onuň şol oglandygyny bilip:

- Wiý, telefonmy siz tapdyňyzmy? - diýip sorady.

- Hawa, awtobusda oturan ýeriňizde galdyrypsyňyz.

- Telefonmy sizden nädip alyp bilerin?

- Siz geljek bolup azara galmaň, özüm elinje eltip beräýerin.

- Siz meni nädip tapmakçy?

- Bizi ilki sataşdyran duralgamyzdan taparyn. Çenim çen bolsa, siz şol duralga golaý bir ýerde bolmaly. Boşayan wagtyňyzy aýtsaňyz, men şol ýere guş deý uçup baraýaryn - diýdi.

Gyzyň şähdi açylp güldi:

- Bolýar. Men şol ýerdäki Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet uniwersitetinde okaýan. Sapakdan soň şol duralga çykaryn - diýip, jogap berdi.

Bu sözlerden soň Serdar işde otursa-da, hyýalyndan gyzyň keşbi gitmedi, göz önüne geldi-durdy. Belleşilen wagt golaýlaşandan ol işinden irräk çykyp, şol duralga geldi. Gyz hem köp garaşdyrmady. Jorasy bilen duralga tarap gelýän gyza gözi düşen Serdaryň ýüreginiň urgusy artdy. Ýanyndaky jorasynyň:

- Tawus, ertire çenli hoş! - diýenini eşiden Ser-

dar gyzyň adyny bildi. Orta boýly, mylaýym sesli, gözel gyz ýylgyryp Serdaryň ýanyna geldi-de:

– Salam, guş deý uçup geldiňizmi? – diýip, degişme äheňinde gepledi.

Serdar onuň çekinmän, birden beýle degişmä geçenine haýran galyp:

– Özümiň aýdyşym ýaly, siziň gaýtalaýşyňyz ýaly bolup gelendirin, Tawus gyz! – diýdi.

– Tüweleme, eýýäm adymam, joramyň agzyndan kakyp alypsyňyz-a.

– Gerek zadyňy nädip alsaňam almaly bolar ahryryn.

Onýançaw awtobus geldi. Gyz:

– Hany, telefonymy berin! – diýip, Serdaryň elinde tutup duran telefonyny aldy-da:

– Sag boluň! – diýip, howlugyp awtobusa mündi. Serdar awtobusyň yzyndan seredip galyberdi.

Birnäçe günläp Serdaryň hyýalynda Tawusyň keşbi, mylaýym sesi, onuň ýylgyrşy göz önüne geldi durdy. Ýöne wagt diýilýän zadyň geçmegi bilen, adamda nämädendir galan täsirler nähili güýçli bolsa-da, kem-kem öz güýjüni ýitirip başlaýar. Tawusyň keşbi hem Serdaryň hyýalyndan barha daşlaýyp barýardy. Emma ykbal diýen gudratyň elinden gelmeýän zat ýok. Ol Serdary ýene öz maňlaýyna ýazan gyzy bilen duşurdy.

Bu gezek şeýle boldy. Şol gün Serdaryň iş ýerinde Aşgabat kinoteatrynda örän gyzykly filmiň goýuljakdygy hakynda gürrüň boldy. Serdar hem işdeş ýoldaşy, hem gadyrdan dosty Azat bilen aňşam şol filme tomaşa etmek üçin kinoteatra bardylar. Olar biraz gijä galyp barypdyrlarmy, petek alyp girenlerinde zal tomaşaçylardan doludy. Petekde ýazylan ýerlerini tapyp, oturmakçy bolanlarynda özläriniň ýeriniň gapdalýnda oturan gyza nazary kaklyşan Serdaryň ýüregi jigläp gitdi. Bu Tawusdy. Tawus ýanyndaky gyz bilen gürrüň edip otursyna, gapdalýndaky boş ýere gelip oturanyň kimdigine üns bermedi. Gyzlaryň gürrüňiniň gutaryna gözi ýeten Serdar:

– Salam, Tawus! – diýdi. Gyz gapdalyna seredip, Serdary tanady:

– Wiý, bu sizmi?

– Näme, men özüme meňzämokmy? – diýip, Serdar ýylgyrdy.

– Meňzeýäniňiz üçin soradym-da – diýip, Tawus hem mylaýym ýylgyrdy. Şol wagt zaldaky ýşyklar öçüp, sahna ýagtylandy, film başlady.

... Daşary çykanlarynda Serdar:

– Tawus, seni öýüňe çenli ugratmak mümkinmi – diýdi. Gyz bu teklibe garşy dälidigini bildirmän:

– Gerekmi şu... ugratmak? – diýdi.

– Gerek bolanson aýdýan-da – diýip, Serdar ýylgyrdy. Tawus soňra ekabyrlanyp:

– Näme üçin gerekdigini aýtsaň, razylık bereýin – diýdi.

– Ony ýolda aýdaryn.

– Aýdanyň maňa ýakmasa, öýkelärin. Şoňa razy bolsaň gidäýeli!

– Men razy, gitdik! Tawusyň jorasy bilen Serdaryň dosty Azat öz ugurlaryna gitdiler. Olar bolsa başga ugra yöneldiler. Ýolda Serdar Tawusyň ýokardan-aşak özüni synlaýandygyny aňyp, özüniň nähili hem bolsa gyzda bir ýakymly täsir galdyrandygyna göz ýetirdi. Tawus onuň ýolda aýdaryn diýen sözüne garaşdy. Ýöne Serdar nämäniňdir pikirini edip, dymyp gelýärdi. Onsoň Tawusyň özi soramaly boldy:

– Ýolda aýtjak diýeniňi aýtmadyň-a?

– Aýtjagym... Telefon belgiňi beräýseň...

– Meniň telefon belgim saňa näme üçin gerek, oglan?

– Men seniň şunuň ýaly soragyňa duralgada jogap beripdim – diýip, Serdar ýylgyrdy.

– Jogabyň ýadymda. Bolýar, juda gerek bolsa bereýin – diýip, Tawus mylaýym äheňde aýtdy.

Tawusyň el telefonynyň belgisini bermegi Serdar üçin elýetmez bagtdy. Çünki ol bu aňşam öz bagtyny tapanyňa ýüregi bilen ynanyardy.

Serdar MÄTÇIKOW,
Türkmenistanyň Milli howpsuzlyk
institutynyň talyby.

12-nji iýun – Ylymlar gününe bagyşlanyp «Zaman-Türkmenistan» gazetiniň redaksiýasy bilen Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňeşiniň bilelikde yglan eden «Talyp ylhamy» atly döredijilik bäsleşiginiň ýeňijileri:

Baş baýraga «Ýitginiň sesi...» atly hekaýasy bilen Türkmenistanyň İçeri işler ministrliginiň institutynyň talyby Bagtyýar Gurbanberdiýew mynasyp boldy.

1-nji orna «Futbolçyny bagta ýetiren söz» atly hekaýasy bilen Türkmen döwlet maliýe institutynyň talyby Nurguly Gurbanow laýyk görüldi.

2-nji orna «Çaga terbiýesiniň altyn kadasy» atly hekaýasy bilen Türkmen oba hojalyk institutynyň talyby Ogulgerek Zakirjanowa hem-de «Meniň gahrymanym» atly hekaýasy bilen Türkmen döwlet medeniýet institutynyň talyby Gözel Umarowa mynasyp boldy.

3-nji orunlara degişlilikde, «Ýorgut» atly hekaýasy bilen TDIM-niň Halkara gatnaşyklary institutynyň talyby Ajaýyp Nobatowa, «Meletaýym – Meleguş» atly hekaýasy bilen Türkmenistanyň Telekomunikasiýalar we informatika institutynyň talyby Dursunjemal Mollaýewa hem-de «Çagalygyndan bir pursat» atly hekaýasy bilen Türkmenistanyň Telekomunikasiýalar we informatika institutynyň talyby Aýgül Nazarlyýewa dagy laýyk görüldi.

Şeýle hem Hydyr Derýaýew adyndaky Mugallymçylyk mekdebiniň talyby Soltan-gözel Kerwenowa («Goşa daragt» hekaýasy), Döwletmämmet Azady adyndaky türkmen milli dünýä dilleri institutynyň talyby Şirin Orazmyradowa («Hat» hekaýasy) we Türkmenistanyň Milli howpsuzlyk institutynyň talyby Serdar Mätçikow («Bagt duralgasy» hekaýasy) dagy **höweslendiriji baýraklara** mynasyp boldular.

Baýrakly orunlara mynasyp bolan talyplara Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň hem-de «Zaman-Türkmenistan» gazetiniň redaksiýasynyň adyndan gymmat bahaly sowgatlar gowşuryldy.

Gün-günden özgerýän Garaşsyz, hemişelik Bitarap Watanymyzyň belent ösüşlerinde ýaşlaryň mynasyp paýy bar. Zehinli ýaşlarymyz öz döredijiliginde berkarar Watanymyzy, eşretli zamanamyzy, bagtyýar halkymyzy, parahatçylygy, dost-doganlygy çeper sözde wasp edýärler. «Talyp ylhamy» atly döredijilik bäsleşigine gatnaşan talyp ýaşlarymyza «Zaman-Türkmenistan» gazetiniň redaksiýasynyň adyndan köp sagbolsun aýdýarys. Baýrakly orunlara mynasyp bolan zehinli ýaşlarymyz bolsa, ýene bir gezek tüýs ýürekden gutlap, galamlarynyň has-da ýiti bolmagyny we döredijilik başarnyklarynyň has-da giňemegini arzuw edýäris!

«Zaman-Türkmenistan».

Tel.: (+99312) 28-14-05

mail: info.zamanturkmenistan@gmail.com

[zaman_turkmenistan](https://www.instagram.com/zaman_turkmenistan)

web-site: www.zamanturkmenistan.com.tm